

Advies Voorschriften risico-reducerende maatregelen gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik

5.1.2.e Woo

Versie: 29-03-2012

Akkoord College per 28-03-2012

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting	3
1. Aanleiding	6
2. Adviesvraag	6
3.1 Afbakening	7
3.2 Uitgangspunten	7
4. Huidige situatie toelating en risicoreducerende maatregelen in Nederland	7
4.1. Uitsluiten gevarenklassen	7
4.1.1. Indeling in gevarenklassen	7
4.1.2. Uitsluiting gevarenklassen	8
4.2. Splitsing WG professioneel/niet-professioneel gebruik	8
4.3. Specifieke beoordelingsprocedure voor niet-professioneel gebruik	8
4.3.1. Risicobeoordeling milieu	8
4.3.2. Risicobeoordeling mens	9
4.4. Toekennen restrictie- en R&S-zinnen	9
4.5. Verpakkingseisen	10
5. Vergelijking met vier andere lidstaten	10
5.1 Uitsluiten gevarenklassen	11
5.2 Splitsing toelating/Wettelijk Gebruiksvoorschrift	11
5.3 Specifieke risicobeoordeling	11
5.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen	12
5.5 (Vereenvoudiging)Restrictiezinnen	13
5.6 Maximale verpakkingsgrootte	13
5.7 Eisen verpakkingen	13
5.8 Ready to use	14
5.9 Conclusies overeenkomsten en verschillen	14
6. Zonale discussie	15
7. Analyse risicoreducerende maatregelen niet-professioneel gebruik	15
7.1 Uitsluiten bepaalde gevarenklassen	15
7.2 Splitsing toelating/Wettelijk Gebruiksvoorschrift	17
7.3 Specifieke risicobeoordeling	17
7.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen	17
7.5 Vereenvoudiging restrictiezinnen	18
7.6 Maximale verpakkingsgrootte	19
7.7 Veiligheidseisen verpakkingen	19
7.8 Ready to Use	20
8. Samenvattend aanbevelingen Ctgb	21
Bijlage 1: Beschouwing wetgeving rondom uitsluiten gevarenklassen	23
Bijlage 2: Verpakkingseisen niet professioneel uit de Preparatenrichtlijn 1999/45/EG	24
Bijlage 3: Voorbeeld restrictiezin	25
Bijlage 4. Toelichting keuze onderwerpen in Ctgb advies	26
Bijlage 5. Overzicht toelating gevarenklassen van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik in enkele EU-lidstaten	27
Bijlage 6. Vereenvoudigde restrictiezinnen niet-professioneel.	30

Managementsamenvatting

Aanleiding

Naar aanleiding van het rapport 'Herbeoordeling Neonicotinoïden' ontstond discussie over restrictiezinnen op gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. De staatssecretaris van EL&I heeft het Ctgb verzocht uit te zoeken hoe tot een (geharmoniseerde) aanpak te komen rondom het toekennen van restrictiezinnen aan gewasbeschermingsmiddelen toegelaten voor niet-professioneel gebruik.

Daarnaast is er voor het Nationaal Actie Plan (NAP) dat lidstaten conform de Richtlijn Duurzaam Gebruik dienen op te stellen, op korte termijn behoefte aan een standpuntbepaling van de betrokken departementen over (beleid)maatregelen om gevaarlijke gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik te vermijden.

Inhoud advies

Dit advies bestaat uit twee onderdelen:

1. Inhoudelijk advies over risicoreducerende maatregelen- vanuit het toelatingsproces- van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik; welke lopen al en welke zijn op korte termijn nationaal (bijvoorbeeld via het NAP) te implementeren. Met waar het kan een analyse van de ons omringende lidstaten: hoe gaan deze om met risico-reducerende maatregelen.
2. Advies over elementen vanuit de toelating en/of risico verminderende maatregelen die geharmoniseerd dienen te worden.

Proces

De vraagarticulatie voor dit traject is tot stand gekomen in nauw overleg met onder andere vertegenwoordigers van de departementen EL&I en I&M, Nefyto en de NVWA. De keuze van de vier landen in de analyse is in overleg met EL&I en Nefyto bepaald. De informatie is verzameld binnen het Ctgb en via contactpersonen bij toelatingsinstanties en beleidsmedewerkers in de vier landen. Alle beschikbare informatie is in het advies verwerkt. In sommige van de geanalyseerde lidstaten is nog een beleidsdiscussie over het onderwerp aan de gang. Waar relevant is dit aangegeven.

In januari 2012 zijn de voorlopige resultaten gepresenteerd in een overleg met EL&I en Nefyto. Vervolgens hebben de stakeholders de gelegenheid gehad om een schriftelijke reactie te geven op het concept-advies. Op grond hiervan is een en ander aangepast en geaccordeerd door EL&I. Tot slot heeft een juridische check plaatsgevonden.

In de vergadering op 28 maart 2012 (C-239) heeft het College haar akkoord gegeven over dit advies. Voor een tweetal aanbevelingen heeft het secretariaat expliciet het standpunt van het College gevraagd waarbij twee opties zijn voorgelegd. Het betrof het extra uitsluiten van gevarenklasse Corrosief en Explosief en het overnemen van enkele verpakkingseisen zoals België die hanteert via een juridische basis. De uitspraken van het College over deze twee aanbevelingen zijn in dit advies verwerkt.

Uitkomsten vergelijking vier lidstaten

De situatie in Nederland is vergeleken met vier lidstaten, drie uit de Centrale Zone (België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk) en een uit de Zuidelijke Zone (Frankrijk). Alle vier landen hebben specifiek beleid rondom de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. In België lijkt het beleid rondom risicobeoordeling het meest uitgekristalliseerd. Zowel Verenigd Koninkrijk als Duitsland heeft aangegeven dat zij momenteel beleid rondom niet-professioneel gebruik nader in vullen.

De volgende onderwerpen zijn geanalyseerd: Uitsluiten gevarenklassen (duidelijke verschillen); Splitsing toelating (alleen strikt gescheiden in België); Specifieke risicobeoordeling (alle landen hanteren dit, zij het anders ingevuld); Persoonlijke beschermingsmiddelen (duidelijke verschillen tussen van welk persoonlijk beschermingsmiddel het effect in de risicobeoordeling wordt meegenomen); Restrictiezinnen (ook andere lidstaten schrijven restrictiezinnen voor); Maximale verpakkingsgrootte (een verpakkingsgrootte gebaseerd op maximale oppervlakten van 200 of 500 m²); Veiligheidseisen verpakkingen (veelal conform Preparatenrichtlijn of CLP-Verordening) en RTU formuleringen (wordt nergens verplicht voorgeschreven en veelal geen stimuleringsbeleid vanuit de overheden).

Advies aan EL&I of waar relevant voorgenomen acties van het Ctgb

Op nationaal niveau:

Het *uitsluiten van gevarenklassen* is in Nederland voorlopig afdoende geregeld, wel wordt aan de beleidsverantwoordelijke departementen gevraagd om in de toekomst aandacht te besteden aan de consistentie tussen middelen met vergelijkbare eigenschappen, werkzaamheid en risico's zoals huishoudbiociden. Over het extra uitsluiten van de gevarenklassen Corrosief en eventueel Explosief adviseert het Ctgb het volgende:

Het Ctgb is van mening dat het uitsluiten van extra gevarenklassen via juridische vastlegging (voorlopig) niet wenselijk is. De industrie kan dit op eigen initiatief regelen. Allereerst dient een harmonisatietraject over het uitsluiten van gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik plaats te vinden. Uit de analyse blijkt dat er naast Explosief en Corrosief, nog andere verschilpunten bestaan tussen de lidstaten. Aansluiting bij huishoudbiociden als inzet bij het harmonisatietraject ligt voor de hand.

Om gevolg te geven aan de wens van de industrie om de *verdere splitsing van toelating* door te voeren, zal het Ctgb de mogelijkheid van de toevoegingcode zoals in België gehanteerd, onderzoeken en zo mogelijk implementeren. Hierdoor wordt ook het toezicht en de handhaving beter mogelijk.

Wat betreft de *risicobeoordeling voor de mens* is het EFSA harmonisatietraject richtinggevend voor het Ctgb. In de *risicobeoordeling voor de mens en voor het milieu* zal het Ctgb uitgaan van een maximale toepassing op 500 m² en zal dit in de Evaluation Manual opnemen.

Vanuit de risicobeoordeling is het *voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen* (overall, handschoenen, veiligheidsbril etc.) inmiddels niet meer mogelijk. Het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen zal in een enkel geval verplicht zijn vanuit stof- intrinsieke eigenschappen (R-zinnen). Dit zal naar verwachting alleen bij Sensibiliserende stoffen aan de orde zijn. Het Ctgb ziet vooralsnog geen reden om hier van af te wijken of voor aanvullende actie.

Het Ctgb is van mening dat *restrictiezinnen* voor niet-professioneel gebruik zoveel mogelijk moeten worden vermeden. Inmiddels heeft de industrie in overleg met het Ctgb en de departementen, vereenvoudigde restrictiezinnen opgesteld. Het Ctgb zal deze vereenvoudigde zinnen voor niet-professioneel gebruik gaan voorschrijven, onder andere in het traject omzetting WGGA naar WG bij Herbiciden en bij nieuwe aanvragen.

Om restanten te voorkomen is het Ctgb voornemens om de *maximale verpakkingsgrootte* te baseren op een standaardwaarde van maximaal 500 m² en om dit op te nemen in de Evaluation Manual. Afwijkingen hiervan zijn uiteraard mogelijk.

Het Ctgb vindt het wenselijk om de *verpakkingseisen* voor niet-professioneel gebruik conform de Preparatenrichtlijn en straks conform de CLP-Verordening te blijven hanteren. De industrie is uiteraard vrij om op eigen initiatief aanvullende zaken zelf regelen. Vanuit risicobeoordeling en het juridisch kader zijn extra eisen niet noodzakelijk.

Het Ctgb zal *RTU-formuleringen* niet standaard voorschrijven. Wel is het denkbaar dat het Ctgb in enkele gevallen een RTU-formulering verplicht zal stellen als daarmee, na risicobeoordeling, restricties kunnen worden voorkomen.

Harmonisatie

Gebaseerd op de beschikbare informatie uit de vier lidstaten adviseert het Ctgb om de volgende punten ter harmonisatie in Europese overlegstructuren naar voren te brengen: Uitsluiten gevarenklassen richting een EU uitgangspunt waarbij consistentie is met huishoudbiociden; Maximale verpakkingsgrootte richting een EU/zonaal uitgangspunt, waarbij afwijkingen mogelijk zijn en het al of niet rekening houden met het effect van persoonlijke beschermingsmiddelen bij de risicobeoordeling (EU/zonaal uitgangspunt).

1. Aanleiding

Aanleiding voor dit advies is de reactie van staatssecretaris Bleker op het rapport Herbeoordeling neonicotinoïden m.b.t. het risico voor bijen. In dit rapport geeft het Ctgb aan dat zij de Staatssecretaris wil adviseren over het gebruik van restrictiezinnen bij gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. Dit betreft een advies hoe tot een (geharmoniseerde) aanpak te komen rondom het toekennen van restrictiezinnen aan gewasbeschermingsmiddelen toegelaten voor niet-professioneel gebruik. In zijn brief aan de Tweede Kamer over de herbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen die behoren tot Neonicotinoïden, van 14 juli 2011 (referentie nummer 220517) verleent Staatssecretaris Bleker het Ctgb hiertoe opdracht. Deze opdracht is als volgt geformuleerd:

‘Het Ctgb constateert dat het zinvol is om op het terrein van het niet-professioneel gebruik beleid te ontwikkelen dat (internationaal) duidelijkheid moet scheppen ten aanzien van het voorschrijven van risicoreducerende maatregelen. Ook andere lidstaten van de Centrale Zone, waar gesproken wordt met andere toelatende instanties, blijken hieraan behoefte te hebben. Ik deel deze analyse en heb het Ctgb gevraagd om mij hierover een advies uit te brengen.’

Daarnaast is er voor het Nationaal Actie Plan (NAP) dat lidstaten conform de Richtlijn duurzaam gebruik dienen op te stellen, op korte termijn behoefte aan een standpuntbepaling van de betrokken departementen (EL&I en I&M) over het beleid Voorschriften risicoreducerende (voor mens en milieu) maatregelen voor gewasbeschermingsmiddelen toegelaten voor niet-professioneel gebruik. Het Ctgb advies zal, naast standpunten vanuit de industrie (Nefyto) en het eerder verschenen nVWA advies gebruikt worden voor deze standpuntbepaling.

Voor eind 2012 moeten alle EU-lidstaten een Nationaal Actieplan Duurzame Gewasbescherming (NAP) opstellen. Dit is opgelegd vanuit de Richtlijn Duurzaam Gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen (2009/128/EG), in dit rapport wordt hier verder naar gerefereerd als Richtlijn Duurzaam Gebruik. Deze Europese richtlijn heeft als doelstelling het verminderen van de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor mens en milieu en het stimuleren van geïntegreerde gewasbescherming.

Een van de onderwerpen in het NAP heeft betrekking op het niet-professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, in artikel 13 lid 2 van de Richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen wordt hier het volgende over gezegd:

‘De lidstaten nemen alle noodzakelijke maatregelen met betrekking tot pesticiden waarvan het niet-professionele gebruik is toegestaan, teneinde te vermijden dat daarmee op een gevaarlijke manier wordt omgegaan. Deze maatregelen kunnen het gebruik van pesticiden met lage toxiciteit, gebruiksklare formuleringen en beperkingen aan het formaat van containers en verpakkingen omvatten’.

2. Adviesvraag

Dit advies bestaat uit 2 onderdelen:

1. Inhoudelijk advies over risicoreducerende maatregelen- vanuit het toelatingsproces- van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik, welke al lopen en welke op korte termijn nationaal (bijvoorbeeld via het NAP) zijn te implementeren. Met waar het kan een analyse van de ons omringende lidstaten, hoe deze omgaan met risico reducerende maatregelen.

2. Advies over elementen van de toelating/risico verminderende maatregelen die geharmoniseerd dienen te worden.

3.1 Afbakening

Vanwege de tijdsdruk om voor het NAP/Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming met een standpuntbepaling te komen omtrent *gewasbeschermingsmiddelen* voor niet-professioneel gebruik, is besloten dit advies te beperken tot de gewasbeschermingsmiddelen. Wel is het goed om de analogie met biociden en huishoudchemicaliën steeds in ogenschouw te nemen. Het traject m.b.t. een beleidslijn voor het gebruik van restricties voor biociden zal later in de tijd worden uitgevoerd.

Met betrekking tot de harmonisatie, is in eerste instantie een vergelijking gemaakt met een aantal ons omringende lidstaten binnen de Centrale Zone, te weten, België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en zomogelijk Frankrijk (Zuidelijke Zone).

3.2 Uitgangspunten

In dit advies hanteert het Ctgb de volgende uitgangspunten:

- o borging van de toelatingscriteria voor risico's voor mens en milieu
- o waar mogelijk harmonisatie binnen Europa/centrale zone (geen nationale addenda) en
- o waar mogelijk een vergelijkbaar beoordelingskader voor middelen met vergelijkbare eigenschappen, werkzaamheid en risico's zoals bijvoorbeeld huishoudbiociden.
- o onder middelen voor niet-professioneel gebruik wordt in dit advies het volgende verstaan: middelen waarvoor de toepasser geen bewijs vakbekwaamheid nodig heeft om aan te schaffen en te gebruiken.

4. Huidige situatie toelating en risicoreducerende maatregelen in Nederland

In dit hoofdstuk worden een aantal elementen van de huidige toelatingspraktijk voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik beschreven.

4.1. Uitsluiten gevarenklassen

4.1.1. Indeling in gevarenklassen

Vanaf juni 2015 is indeling, etikettering en verpakkingen volgens EU-GHS/CLP¹ ook voor mengsel (preparaten) verplicht. Tot die tijd kunnen mengsels/preparaten ingedeeld worden volgens de Preparatenrichtlijn 1999/45/EG. Om de identificatie van de gevaren van mengsels te vergemakkelijken, moet worden uitgegaan van de gegevens over de mengsels (preparaten) zelf, indien die bestaan.

Voor bijvoorbeeld mengsels met kankerverwekkende, mutagene of voor de voortplanting giftige stoffen, of bij de beoordeling van de eventuele biologische afbraak of bio-accumulatie in de gevarenklasse 'gevaarlijk voor het aquatisch milieu' (en nog enkele andere klassen), zijn de gevaren van het mengsel niet voldoende op grond van het mengsel zelf beoordeeld, en moeten zij in de regel worden geïdentificeerd aan de hand van de gegevens voor de afzonderlijke stoffen in het mengsel.

---

¹ VERORDENING (EG) Nr. 1272/2008 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 16 december 2008 betreffende de indeling, et kettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006

4.1.2. Uitsluiting gevarenklassen

Een analyse van zowel de Richtlijn Duurzaam gebruik en de Europese verordening 1107/2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen (hierna genoemd de Verordening) laat zien dat de lidstaten ruimte hebben in de keuze welke categorieën stoffen voor niet-professioneel gebruik mogen worden uitgesloten.

De REACH Verordening sluit alleen stoffen uit die kankerverwekkend, mutageen en vergiftig voor de voortplanting categorie 1 en 2 zijn (volgens 1999/45/EG), uit voor niet-professioneel gebruik ('grote publiek').

Tot voor kort werden door het Ctgb gewasbeschermingsmiddelen waarvan de werkzame stof behoort tot de categorie toxisch (T) en zeer toxisch (T+) niet toegelaten voor niet-professioneel gebruik. Via het aangepaste Besluit Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Bgb), worden in artikel 8 de gevarenklassen gewasbeschermingsmiddelen beschreven waarvoor geen toelating wordt verstrekt voor niet-professioneel gebruik. 'Het college verleent geen toelating voor niet-professioneel gebruik van een gewasbeschermingsmiddel dat overeenkomstig richtlijn 1999/45/EG is ingedeeld als giftig, zeer giftig, kankerverwekkend, mutageen of vergiftig voor de voortplanting'. (Bron: Staatsblad 2011, nr. 377)

In de toelichting staat dat hiermee invulling wordt gegeven aan artikel 13, tweede lid², van de Richtlijn 2009/128/EG, in die zin dat het niet-professionele gebruik van *middelen met hogere toxiciteit* wordt uitgesloten en dergelijke middelen (met een hogere toxiciteit) slechts mogen worden gebruikt door personen die over een bewijs van vakbekwaamheid beschikken. Dit houdt impliciet in dat in afwijking van de huishoudbiociden alle categorieën (categorie 1 tot en met 3) van de middelen die kankerverwekkend, mutageen of vergiftig voor de voortplanting zijn, niet worden toegelaten voor niet-professioneel gebruik. Bij biociden is dit categorie 1 en 2.

Dit is een nationale beleidsinvulling van het uitsluiten van middelen met een hogere toxiciteit voor niet-professioneel gebruik. De beoordeling zoals deze voor biociden geldt, afkomstig uit de Biocidenrichtlijn, hanteert een ander systeem. (Zie bijlage 1 voor meer achtergrondinformatie).

4.2. Splitsing WG professioneel/niet-professioneel gebruik

Middelen die zowel voor niet-professioneel als voor professioneel gebruik zijn toegelaten hebben een zelfde toelatingsnummer. Wel zullen zij na het omzetten van de WG/GA's naar WG's beide een eigen WG. Deze mogen niet allebei op de verpakking staan. Met andere woorden, op de verpakking van een product staat voor nieuwe toelatingen en met terugwerkende kracht voor bestaande toelatingen een WG dat betrekking heeft op professioneel of op niet-professioneel gebruik.

4.3. Specifieke beoordelingsprocedure voor niet-professioneel gebruik

4.3.1. Risicobeoordeling milieu

In de risicobeoordeling wordt gewerkt op basis van expert-judgement en maatwerk. Hieronder volgen enkele verschillen die gehanteerd worden ten opzichte van de beoordeling van professionele toepassingen.

---

² De lidstaten nemen alle noodzakelijke maatregelen met betrekking tot pesticiden waarvan het niet-professionele gebruik is toegestaan, teneinde te vermijden dat daarmee op een gevaarlijke manier wordt omgegaan. Deze maatregelen kunnen het gebruik van pesticiden met lage toxiciteit, gebruiksklare formuleringen en beperkingen aan het formaat van containers en verpakkingen omvatten.

Er wordt uitgegaan van een *worstcase* scenario (van behandeld oppervlakte) van 0,1 hectare (1000 m²) per dag bij de risicobeoordeling 'milieu'. Afhankelijk van de beoogde toepassing kan hier van worden afgeweken.

Er wordt met andere driftcijfers gewerkt; voor de toepassing neerwaarts spuiten wordt voor wat betreft 'aquatox' gerekend met 0,5% drift; bij professioneel is dat 1% met een teeltvrije zone van 150 cm.

4.3.2. Risicobeoordeling mens

Bij de risicobeoordeling wordt gewerkt op basis van expert-judgement. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van dezelfde modellen als voor professioneel gebruik. Er wordt alleen uitgegaan van handmatig spuiten met een maximale oppervlakte van 0,1 hectare per dag. Waar relevant wordt uitgegaan van een spuittank met een volume 5 liter.

Ten opzichte van professioneel gebruik wordt er gerekend met 63 kg lichaamsgewicht ipv 70 kg. In aansluiting bij de risicobeoordeling van biociden is middels het gewijzigd Bgb in artikel 8c geregeld dat het effect van persoonlijke beschermingsmiddelen niet wordt meegenomen³. De Evaluation Manual wordt nog aangepast aan de recente wijzigingen van het Bgb.

Momenteel loopt er via EFSA (European Food Safety Authority) een traject gericht op harmonisatie van het gebruik van modellen voor humane risicobeoordeling. Hierin worden ook modellen meegenomen voor niet-professionele gebruikers met huis- en/of tuin toepassingsmethodieken.

4.4. Toekennen restrictie- en R&S-zinnen

Restrictiezinnen en Risk & Safety (R&S) zinnen komen op het etiket terecht via twee lijnen, en kunnen naast elkaar voorkomen op het etiket.

1. Voor mens en milieu geldt dat restrictiezinnen (gebruiksvoorschriften en toepassingsbeperkingen) op het etiket worden opgenomen volgend uit de risicobeoordeling van het *middel bij een specifieke toepassing*. Deze restrictiezinnen zijn gebaseerd op de standaard restrictiezinnen uit bijlage II en III van de Verordening 547/2011 dd 08/06/2011 betreffende etiketteringvoorschriften voor gewasbeschermingsmiddelen. Zie bijlage 3 voor een voorbeeld.

Restrictiezinnen voor gewasbeschermingsmiddelen worden zoveel mogelijk volgens het bovenstaande format opgesteld, maar indien nodig worden aangepaste of compleet andere zinnen voorgeschreven. Daarom houdt het Ctgb een lijst bij van restrictiezinnen die gehanteerd worden voor de Wettelijke Gebruiksvoorschriften. Deze dekken risico's af die met de bovengenoemde standaardzinnen niet gedekt kunnen worden. Het betreft met name restrictiezinnen voor de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik; de standaardzinnen zijn (nog) niet toegespitst op de zogenaamde 'niet-professionele gebruikers'.

2. De Preparaten- en de Stoffenrichtlijn en aanpassingen hierop⁴, die betrekking hebben op het classificeren van stoffen en preparaten, schrijven voor op basis van eigenschappen van de *stof*, welke R&S zinnen op het etiket moeten. Deze zinnen gelden zowel voor stoffen als voor

---

³ Het Ctgb schat de kwantitatieve blootstelling aan het gewasbeschermingsmiddel voor de toepasser van een middel bestemd voor niet-professioneel gebruik, beoordeeld in uitvoeringsverordening EU 545/2011, bijlage A punt 7.2.1.1, zonder rekening te houden met het effect van persoonlijke beschermingsmaatregelen. Het college gebruikt voor de inschatting van de blootstelling een van de methoden, bedoeld in artikel 8b'

⁴ Preparatenrichtlijn: Richtlijn 1999/45/EG + aanpassing 2001/60/EG + aanpassing 2006/8/EG en de stoffenrichtlijn 67/548/EEG + aanpassing 2001/59/EG

mengsels (preparaten). Bovengenoemde richtlijnen worden komende jaren vervangen door de CLP verordening⁵ (ook wel EU-GHS genoemd), waarin classificatie en etiketteringvoorschriften zijn opgesteld die vanaf 2015 in alle etiketten moeten zijn opgenomen. Op dit moment is er dus een overgang in wet- en regelgeving.

R-zinnen (Risks) geven aan dat eigenschappen van de stof *intrinsiek gevaar* opleveren en waarvoor men zich moet hoeden. Bijvoorbeeld R50: Zeer vergiftig voor in het water levende organismen. De S-zinnen (Safety) bevatten de daaruit voortvloeiende *veiligheidsaanbevelingen*.

4.5. Verpakkingseisen

Naast de restrictiezinnen die worden gehanteerd om risico voor de mens en het milieu te beperken kan ook naar de verpakkingseisen worden gekeken. Dit sluit aan bij artikel 11 lid 4 van het Besluit Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Bgb). Hierin staat: 'Het college stelt bij iedere toelating voor niet-professioneel gebruik voorschriften als bedoeld in artikel 29, eerste lid, onderdelen b en c, van de wet. Deze voorschriften hebben betrekking op gebruiksklare formuleringen en stellen beperkingen aan het formaat van de verpakking'. In de toelichting bij het Besluit staat dat het aan het College is overgelaten om zelf een besluit te nemen of gebruiksklare formulering noodzakelijk is om gevaarlijke situaties voor niet-professionele gebruikers te voorkomen.

Daarnaast worden aan de verpakkingen voor niet-professioneel gebruik specifieke veiligheidseisen gesteld (bijlage IV Preparatenrichtlijn). Een volledig overzicht van deze eisen staat in bijlage 2.

Deze eisen worden gesteld aan alle huishoudchemicaliën (Warenwetbesluit veilige verpakking huishoudchemicaliën van 4 februari 1994).

5. Vergelijking met vier andere lidstaten

De situatie in Nederland is vergeleken met vier lidstaten, drie uit de Centrale Zone (België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk) en een uit de Zuidelijke zone (Frankrijk). Alle vier landen hebben specifiek beleid rondom de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. In België lijkt het beleid voor niet-professioneel het meest uitgekristalliseerd. In Frankrijk zijn sinds eind december 2010 regels gesteld voor niet-professioneel gebruik zoals de uitsluiting van gevarenklassen, verpakkingseisen en de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik.

Zowel Verenigd Koninkrijk als Duitsland hebben aangegeven dat zij momenteel bezig zijn om beleid rondom niet-professioneel gebruik nader in te vullen. Vanwege deze reden ontbreekt soms specifieke informatie in onderstaande paragrafen.

In de volgende paragrafen komen de volgende elementen per land aan het bod:

1. Uitsluiten gevarenklassen;
2. Splitsing toelating;
3. Specifieke risicobeoordeling;
4. Persoonlijke beschermingsmiddelen;
5. Restrictiezinnen;
6. Maximale verpakkingsgrootte;
7. Veiligheidseisen verpakkingen;
8. RTU formuleringen

In paragraaf 4.9 staan de overeenkomsten en de verschillen tussen Nederland en de lidstaten beschreven.

---

⁵ EG nr. 1272/2008

5.1 Uitsluiten gevarenklassen

Tussen de geïventariseerde lidstaten zijn er verschillen met betrekking tot het uitsluiten van gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik. In Nederland is de uitsluiting gevarenklassen grotendeels vergelijkbaar met het toekomstig beleid in België (vanaf augustus 2012) en met Frankrijk. Het Verenigd Koninkrijk is het minst restrictief met betrekking tot het uitsluiten van bepaalde gevarenklassen. In Duitsland vindt nog een discussie plaats over de uitsluiting van een aantal gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik. Zie verder bijlage 5 voor meer informatie.

5.2 Splitsing toelating/Wettelijk Gebruiksvoorschrift

België:

In België wordt onderscheid gemaakt tussen niet-professioneel en professioneel gebruik in de toelatingen in die zin dat dit aparte toelatingen zijn. In de gids voor de aanvrager is dit als volgt beschreven:

“In augustus 2012 zullen alle erkenningakten gewijzigd worden teneinde duidelijk aan te geven of het product voor de professionele of de niet-professionele gebruiker erkend is. De bestrijdingsmiddelen die voor professioneel gebruik bestemd zijn zullen niet beschikbaar zijn voor niet-professionele gebruikers. Een duidelijke fysieke scheiding tussen de professionele producten en de niet-professionele producten moet in de verkooppunten voorzien worden. Middelen die een erkenning voor niet-professioneel gebruik krijgen mogen vrij verkocht worden. Na augustus 2012 krijgen producten een specifiek toelatingsnummer op grond van hun gebruik door middel van een toegevoegde code na het nummer: ‘G’ voor niet-professioneel gebruik en ‘P’ voor professioneel gebruik. In het geval dat een product tegelijkertijd voor zowel professioneel gebruik als niet-professioneel gebruik is bestemd, moeten twee aparte aanvragen worden ingediend”.

Duitsland:

In Duitsland wordt in de toelating onderscheid gemaakt tussen professioneel en niet-professioneel gebruik van middelen. Er is geen sprake van gescheiden toelatingen, aparte toelatingsnummers en aparte Wettelijke Gebruiksvoorschriften. Een aparte handelsnaam is niet verplicht.

Frankrijk:

Er is geen aparte toelating, een apart toelatingsnummer en een Wettelijk Gebruiksvoorschrift vereist. Ook zijn er nog geen verschillende handelsnamen. In de toekomst gaan aanvragers wel aparte handelsnamen gebruiken. Het etiket moet de vermelding ‘gebruik toegelaten in tuinen’ zichtbaar vermelden.

Verenigd Koninkrijk:

In het Verenigd Koninkrijk wordt in de toelating onderscheid gemaakt tussen professioneel en niet-professioneel gebruik van middelen. Er is geen sprake van gescheiden toelatingen, aparte toelatingsnummers en aparte Wettelijke Gebruiksvoorschriften. Een aparte handelsnaam is niet verplicht.

5.3 Specifieke risicobeoordeling

België:

Mens

Er is een nationaal addendum voor het blootstellingsrisico voor de mens opgesteld. Voor de risicobeoordeling wordt specifiek van modellen gebruik gemaakt die aan de amateur toepasser zijn aangepast. Er wordt hierin onder andere uitgegaan van een toepassingsduur van 0,5 uur, volvelds neerwaarts spuiten met een ‘home garden sprayer’ en een behandelde oppervlakte van 0,05 hectare per dag (afwijkingen hiervan zijn mogelijk). Er wordt bij de beoordeling alleen rekening gehouden met het effect van handschoenen.

Milieu

Het risico voor waterorganismen wordt beoordeeld met aangepaste driftwaarden, bepaald op grond van onderzoek. Voor lage gewassen, volvelds toepassing bij een spuitvrije zone van 10 meter wordt gerekend met een driftpercentage van 0.09% gerekend voor lage gewassen. Voor producten die in sprays of aerosols worden aangeboden, wordt geen enkele ecotoxicologische evaluatie gevraagd (Bron: Gids voor aanvrager). In nadere toelichting hierover wordt aangegeven dat bij aerosols geen risico wordt verwacht voor aquatische organismen.

Duitsland:

Er vindt een specifieke risicobeoordeling plaats voor mens en milieu. Nieuwe vereisten zijn momenteel onderwerp van discussie.

Frankrijk:

De beoordeling wordt aangepast voor 'amateur' toepassingen en er wordt bij de berekeningen niet uitgegaan van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Verenigd Koninkrijk:

Over het algemeen wordt het risico voor de toepasser afgeleid als een 'worst case' van professioneel gebruik. Aangezien de meeste niet-professionele toepassingen bedoeld zijn voor siertuinen/gazons zijn residu gegevens vaak niet relevant. Als er sprake is van toepassingen voor groenteteelt is soms aanvullende data nodig. Omdat de formuleringen soms afwijken van professioneel gebruik wordt een beoordeling over de blootstelling toepasser gedaan.

5.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen

België:

In België worden geen middelen toegelaten waarvoor meer dan handschoenen als persoonlijke beschermingsmaatregel wordt geëist. Als gebaseerd op de intrinsieke stoffeigenschappen de Safety-zin S36 (beschermende kleding) verplicht is kan deze, indien onderbouwd wordt door de risicobeoordeling, vervangen worden door S24 (aanraking met de huid vermijden). Wanneer vanuit intrinsieke stoffeigenschappen de Safety-zin 39 (masker) verplicht is kan deze, onderbouwd door de risicobeoordeling vervangen worden door of S25 (Aanraking met de ogen vermijden) of S26 (Bij aanraking met de ogen onmiddellijk met overvloedig water afspoelen en deskundig medisch advies inwinnen). Deze werkwijze is gebaseerd op bijlage VI van de Richtlijn 67/548/EEG (gevaarlijke stoffen richtlijn).

Duitsland:

Alleen handschoenen en een overall zijn acceptabel voor niet-professioneel gebruik. Een masker niet.

Frankrijk:

In Frankrijk moet de blootstelling van de toepasser acceptabel zijn zonder handschoenen of beschermende kleding (coverall) ongeacht of dit uit de risicobeoordeling komt of op grond van de intrinsieke stoffeigenschappen.

Verenigd Koninkrijk:

In het Verenigd Koninkrijk, indien uit de risicobeoordeling voor de toepasser blijkt dat beschermende kleding noodzakelijk is voor een veilige toepassing, wordt een middel niet toegelaten voor niet-professioneel gebruik.

5.5 (Vereenvoudiging) Restrictiezinnen

Op dit moment zijn er bij het Ctgb geen afwijkingen ten opzichte van andere lidstaten bekend met betrekking tot het toekennen van restrictiezinnen volgend uit de risicobeoordeling mens en milieu van middelen voor niet-professioneel gebruik.

Tijdens het proces van de herbeoordeling van neonicotinoiden is gebleken dat ook andere landen soms restricties (milieu) voorschrijven voor niet-professioneel gebruik.

Op grond van de analyse voor dit advies zou Frankrijk geen restrictie zinnen voorschrijven. Van de andere landen is er geen informatie beschikbaar.

5.6 Maximale verpakkingsgrootte

België:

500 m². Afwijken hiervan is mogelijk.

Duitsland:

500m². Er is geen onderverdeling zoals in het Verenigd Koninkrijk omdat er veel variatie is. Afwijken van de standaardnorm is mogelijk.

Frankrijk:

Geen specifieke vereisten.

Verenigd Koninkrijk:

Verpakkingsgrootte gebaseerd op afmetingen voor niet-professioneel gebruik:

Gazon: 200m² meter

Siergewassen: 50 m²

Fruit en Groente: 50 m²

Terras en paden: 50 m²

5.7 Eisen verpakkingen

België:

Uitgebreide eisen aan verpakkingen voor niet-professioneel gebruik. Onder andere:

- flacons (vloeibare of vaste producten) moeten van een veiligheidsdop voorzien zijn;
- een meermaals hersluitbare verpakking (bijv. voorzien van een zelfklevende sluiting etc.) is noodzakelijk voor de vaste formuleringen die niet in een flacon worden aangeboden;
- voor producten die in een spraybus worden aangeboden, is een veiligheidsmechanisme, zoals bv. een on/off-stand, vereist.

Duitsland:

In sommige gevallen is een kinderveilige sluiting verplicht, conform de CLP Verordening. Voor granulaten is in sommige gevallen een voorziening voor het uitstrooien verplicht.

Frankrijk:

De verpakking moet zodanig zijn dat blootstelling van de toepasser en het milieu zo veel mogelijk wordt voorkomen. Behalve bij enkelvoudige dosis units moet de verpakking hersluitbaar zijn op een lekvrije manier en garantie bieden voor de veiligheid van de toepasser.

Verenigd Koninkrijk

Geen informatie beschikbaar.

5.8 Ready to use

RTU formuleringen zijn gebruiksklaar, bijvoorbeeld in de vorm van een spuitbus of granulaten die direct, zonder te verdunnen, toegepast kunnen worden.

België:

De overheid raadt het gebruik van RTU aan ('Gids voor de aanvrager'). Alleen de gebruiksklare producten (RTU) en de in water te verdunnen en op te lossen producten kunnen worden toegelaten voor niet-professioneel gebruik. Voor producten die in sprays of aerosols worden aangeboden, wordt geen enkele ecotoxicologische evaluatie gevraagd.

Duitsland:

Er is noch specifiek beleid dat het RTU-formuleringen voorschrijft, noch stimuleringsbeleid. Wel is er de tendens dat de industrie meer RTU formuleringen ontwikkelt.

Frankrijk:

Er is geen specifiek beleid voor het stimuleren van RTU.

Verenigd Koninkrijk:

Er is sprake van een verschuiving naar RTU, waarschijnlijk vanuit het oogpunt van toepassingsgemak. De overheid moedigt dit aan omdat met deze verpakkingen voorkomen wordt dat de gebruikers moeten mixen en verdunnen, maar schrijft dit niet voor en hanteert geen stimuleringsbeleid voor de industrie. Er zijn geen gevallen bekend waarin RTU voorgeschreven werd.

5.9 Conclusies overeenkomsten en verschillen

Tussen de geanalyseerde lidstaten bestaan de volgende overeenkomsten:

- Aparte Wettelijke Gebruiksvoorschriften voor professioneel en niet-professioneel gebruik
- Specifieke risicobeoordeling
- Maximale verpakkingsgrootte: België (500m²), Duitsland (500m²), Nederland momenteel 1000 m² en het Verenigd Koninkrijk 200 m².
- Voorschrijven specifieke verpakkingseisen
- Geen verplichte RTU.

De volgende verschillen tussen de lidstaten vallen op:

- *Uitsluiten gevaren categorieën:* Sommige landen sluiten gevarenklassen uit op niveau stoffen of na risicobeoordeling van het middel. Wat betreft de klassen die worden uitgesloten: Frankrijk sluit ook PBT en zP en zB stoffen uit. België sluit ten opzichte van Nederland daarenboven de gevarenklassen Explosief en Corrosief uit. Nefyto heeft overigens aangegeven dat middelen in de klasse Explosief doorgaans niet voor niet-professioneel gebruik wordt aangevraagd.
- *Veiligheids-eisen gesteld aan de verpakking:* variëren van globaal tot gedetailleerd. Zo stelt België relatief gedetailleerde eisen aan de verpakking en stelt Frankrijk vooral globale eisen zoals dat het veilig moet zijn voor de gebruiker.
- *Specifieke invulling risicobeoordeling.* Bijvoorbeeld voor milieu gebruikt België andere driftpercentages voor 'ecotox' en vereist geen 'ecotox' beoordeling bij sprays/aerosols.
- *Voorschrijven persoonlijke beschermingsmiddelen.* Nederland en Frankrijk houden bij de beoordeling geen rekening met enige vorm van persoonlijke beschermingsmiddelen. In het Verenigd Koninkrijk wordt bij beoordeling geen rekening gehouden met beschermende kleding. In België wordt alleen rekening gehouden met het effect van handschoenen. In Duitsland zijn handschoenen en een overall (beschermende kleding) acceptabel.

6. Zonale discussie

In de vergadering van de Central Zone Steering Committee van mei 2011 is door België aangekaart dat zij beleid hebben ten opzichte van restricties voor “home and garden products”. Zij willen hierover graag info van de werkwijzen van andere lidstaten en willen graag naar harmonisatie.

In dit overleg is ook aangegeven dat het Verenigd Koninkrijk een eigen beleid heeft, en enige andere lidstaten, maar dat dit beleid niet ver uiteen ligt.

Daarbij is Duitsland bezig met een nationale guidance voor het toepassen van restricties voor niet-professionele middelen. Dit document zou als basis kunnen dienen voor een verdere discussie in EU. Het is nog niet duidelijk of Duitsland dit document ook op deze wijze gaat inbrengen in de EU.

Via e-mail correspondentie heeft Frankrijk ook aangegeven voor harmonisatie te zijn. Sinds eind 2010 zijn er besluiten van kracht omtrent het uitsluiten van bepaalde gevarenklassen, vereisten aan verpakkingen en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. Het Verenigd Koninkrijk en Duitsland hebben in het kader van dit rapport, aangegeven dat het beleid voor niet-professioneel gebruik momenteel in ontwikkeling is.

België heeft aangegeven mogelijkheden te zien voor harmonisatie voor onder andere risicobeoordeling en verpakkingseisen.

7. Analyse risicoreducerende maatregelen niet-professioneel gebruik

In dit hoofdstuk wordt een nadere analyse gemaakt van een aantal mogelijke risico reducerende maatregelen rondom de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. De onderstaande maatregelen zijn beschreven.

1. Uitsluiten bepaalde gevarenklassen op grond van intrinsieke stoffeigenschappen. Bijvoorbeeld Etsend/Bijtend.
2. Verder doorvoeren splitsing toelatingen voor professioneel en niet-professioneel
3. Specifieke risicobeoordeling
4. Mogelijkheid voorschrijven persoonlijke beschermingsmiddelen.
5. Vereenvoudigen restrictiezinnen
6. Maximale verpakkingsgrootte gebaseerd op 500 m²
7. (Veiligheid)eisen verpakkingseisen
8. RTU (al of niet verplicht stellen)

De keuze om bovenstaande maatregelen te analyseren is een resultante van de inbreng van Nefyto, het nVWA advies Niet-professioneel gebruik en verder wat naar mening van het Ctgb relevant is. In bijlage 4 wordt deze keuze verder toegelicht.

Per maatregel wordt een beschrijving gegeven wat de maatregel inhoudt; wat de voor- en nadelen zijn van de maatregel; wat er al in gang is gezet; wat nog moet gebeuren en waar relevant wat het advies van het Ctgb aan de beleidsverantwoordelijke departementen is bij beleidsmatige uitgangspunten en/of hoe het Ctgb wat betreft uitvoeringspraktijk dit voornemens is om te implementeren. Hierbij worden de uitgangspunten uit paragraaf 2.2 gehanteerd.

7.1 Uitsluiten bepaalde gevarenklassen

Wat houdt dit in?

Na het van kracht worden van de nieuwe wet- en regelgeving wordt geen toelating verleend aan een gewasbeschermingsmiddel voor niet-professioneel gebruik dat overeenkomstig richtlijn 1999/45/EG is ingedeeld als giftig, zeer giftig, kankerverwekkend, mutageen of vergiftig voor de

voortplanting. Dit houdt in dat anders dan bij de huishoudbiociden ook categorie 3 van de middelen die kankerverwekkend, mutageen of vergiftig voor de voortplanting zijn, niet wordt toegelaten voor niet-professioneel gebruik.

Nefyto wil, naast gelijktrekking met de huishoudbiociden, overeenkomstig de keuzes die in België zijn gemaakt, ook middelen ingedeeld in de gevaren klasse Etsend/Bijtend en mogelijk Explosief (uit te sluiten van niet-professioneel gebruik middels een juridische basis. Met de kanttekening erbij dat volgens Nefyto middelen die als Explosief worden ingedeeld doorgaans niet worden aangevraagd voor niet-professioneel gebruik.

Voor- en nadelen

Middelen op basis van stoffen met een 'hogere toxiciteit' mogen niet worden toegepast door de hiervoor niet opgeleide gebruiker (zonder bewijs vakbekwaamheid). Wel wordt voor gewasbeschermingsmiddelen een andere beoordelingsmethodiek gehanteerd dan bij middelen met vergelijkbare eigenschappen, werkzaamheid en risico's zoals de huishoudbiociden, waarvan er ook veel corrosief zijn.

Wat loopt al?

Is recent via een wijzing Bgb al nader ingevuld. Nefyto wil een juridische basis voor het uitsluiten van middelen met een C-classificatie (bijtend/etsend). Alternatief is dat de industrie hiervoor geen toelatingen voor niet-professioneel gebruik aanvraagt.

Wat regelen/wie nodig?

Overleg tussen Ctgb en ELI over mogelijkheid en wenselijkheid om extra gevarenklassen uit te sluiten.

Nationaal/internationaal

Op dit punt zien we verschillen tussen lidstaten. De lidstaten gebruiken verschillende classificatie indelingen: Nederland neemt hiervoor de preparatenrichtlijn (1999/45/EG,) Duitsland op grond van Hazardous Substances Ordinance, Frankrijk op grond van CLP (2008/1272/EG) en gedeeltelijk REACH (2006/1907/EG). In België zijn de uitsluitingen van gevarenklasse gebaseerd op de richtlijnen 91/414/EEC en 1999/45/EC; overleg met de gewasbeschermingmiddelen industrie en expert-judgement.

Bij gelegenheid, zoals bijvoorbeeld bij een toekomstige herziening van het Bgb naar aanleiding van de toekomstige Biocidenverordening, zouden de verantwoordelijke departementen deze invulling tegen het licht kunnen houden.

Harmonisatie: zo mogelijk een Europees uitgangspunt formuleren (in ieder geval zonaal). Lidstaten kunnen op grond van beleidsprioriteiten afwijken door middel van een nationaal addendum.

Standpunt Ctgb:

Het Ctgb is van mening dat het uitsluiten van extra gevarenklassen via juridische vastlegging (voorlopig) niet wenselijk is. De industrie kan dit op eigen initiatief regelen. Allereerst dient een harmonisatietraject over het uitsluiten van gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik plaats te vinden. Uit de analyse blijkt dat er naast Explosief en Corrosief, nog andere verschilpunten bestaan tussen de lidstaten. Aansluiting bij huishoudbiociden als inzet bij het harmonisatietraject ligt voor de hand.

7.2 Splitsing toelating/Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Wat houdt dit in: In Nederland is al sprake van een aparte WG(GA) voor professioneel en niet-professioneel. Nederland hanteert geen apart toelatingsnummer voor niet-professioneel ten opzichte van professioneel gebruik.

kansen/risico's

Voordeel is dat er per doelgroep begrijpelijke voorschriften die beter naleefbaar zijn en dat er beter toezicht gehouden kan worden -met name als er aparte toelatingsnummers of codes zijn- waardoor risico's voor mens en milieu verminderd worden.

Wat loopt al: splitsing WG wordt verder opgepakt in het WG(GA) traject en bij nieuwe toelatingen.

Wat regelen/wie nodig: Het hanteren van aparte toelatingsnummers is niet wenselijk; dit leidt tot hogere jaarlijkse vergoedingen. De mogelijkheid van een toevoegingcode wordt momenteel onderzocht.

Nationaal/Internationaal

Nog geen staand beleid in andere lidstaten, behalve straks in België.

Harmoniseren is niet persé nodig. Wel inbrengen in de EU overleggen.

7.3 Specifieke risicobeoordeling.

Wat houdt dit in: net als in de andere vier lidstaten hanteert Nederland een specifiek risico beoordeling voor mens en milieu voor middelen bestemd voor niet-professioneel gebruik. Hierbij wordt expert judgement en maatwerk gehanteerd.

In het Evaluation Manual wordt momenteel uitgegaan van een tuingrootte van 1000m² (als 'worst case') voor de risicobeoordeling mens en milieu. Dit wordt niet als een realistische situatie voor Nederland ervaren; een maximale tuingrootte van 500 m² is reëel. In bepaalde gevallen kan bij de risicobeoordeling van een kleiner oppervlakte worden uitgegaan.

Wat loopt al:

Er loopt via EFSA een harmonisatietraject van het gebruik van modellen voor humane risicobeoordeling. Met daarin specifieke aandacht voor het zogenaamde 'amateur use'.

Nationaal/Internationaal

Risicobeoordeling voor de Mens is afdoende geregeld via harmonisatietraject EFSA. Het Ctgb is voornemens om bij de risicobeoordeling mens en milieu de uitgangspunt (default) voor de tuingrootte aan te passen naar 500m², met de mogelijkheid om hiervan af te wijken.

7.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Wat houdt dit in?

Zie hoofdstuk 3. Safety-zinnen en Restrictiezinnen komen op het etiket via twee routes. Enerzijds vanuit stofintrinsicke eigenschappen, ongeacht de uitkomst van de risico beoordeling. Anderzijds worden restricties opgenomen die volgen uit de risico beoordeling voor mens en milieu.

Tot eind november 2011 was het uitsluiten van gewasbeschermingsmiddelen waarvoor persoonlijke beschermingsmiddelen worden voorgeschreven niet vastgelegd. In de praktijk schreef het Ctgb meestal niet meer dan handschoenen voor niet-professionele gebruik voor.

In het gewijzigde Bgb, artikel 8c (Stb 594, eind november 2011) inclusief de toelichting is het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen *vanuit de risicobeoordeling* niet meer mogelijk. 'Het Ctgb schat de kwantitatieve blootstelling aan het gewasbeschermingsmiddel voor de toepasser van een middel bestemd voor niet professioneel gebruik, zonder rekening te houden

met het effect van persoonlijke beschermingsmaatregelen’.

Door de recente wijziging in de wet- en regelgeving zijn de verschillen tussen biociden en gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik omtrent het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen recht getrokken. Wel kunnen nu nog op grond van intrinsieke eigenschappen van de werkzame stof bijvoorbeeld handschoenen worden voorgeschreven.

Wat loopt al?

Nog aan te passen in de Evaluation Manual.

Nationaal/internationaal?

Het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen (o.a. handschoenen, beschermende kleding, masker en veiligheidsbril) *vanuit de risicobeoordeling* is sinds wijziging van het Bgb niet meer mogelijk. Ook Frankrijk hanteert deze lijn. In het Verenigd Koninkrijk wordt bij beoordeling geen rekening gehouden met beschermende kleding. In België wordt alleen rekening gehouden met het effect van handschoenen.

Standpunt Ctgb

Het Ctgb vindt dat het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen wel mogelijk mag zijn, als dit alleen vanwege stofintrinsieke eigenschappen vanuit de EU verplicht is (R-zinnen). Gezien de uitsluiting van meerdere gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik zou dit naar verwachting om slechts een beperkt aantal middelen te gaan, bijvoorbeeld bij middelen op basis van sensibiliserende stoffen. Vooralsnog ziet het Ctgb geen reden om hier actie te ondernemen.

Harmonisatie is gewenst omtrent het al of niet rekening houden met het effect van persoonlijke beschermingsmiddelen bij de kwantitatieve blootstelling aan het gewasbeschermingsmiddel voor de toepasser van een middel bestemd voor niet professioneel gebruik.

7.5 Vereenvoudiging restrictiezinnen

Wat houdt dit in:

Door de zinnen eenvoudig en eenduidig op te stellen wordt de uitvoerbaarheid/naleefbaarheid van de voorschriften vergroot.

Voordelen/nadelen

Voordeel vereenvoudiging restrictiezinnen: de gebruiker zonder bewijs vakbekwaamheid is beter in staat om voorschriften te begrijpen en juist op te volgen. Indien restrictiezinnen hun oorsprong vinden in EU-regelgeving moet notificatie plaatsvinden.

Wat loopt al?

Het traject vereenvoudiging restrictiezinnen loopt al. Nefyto heeft het initiatief genomen door een voorstel met vereenvoudigde restrictiezinnen aan het Ctgb voor te leggen. Na bespreking zijn deze zinnen juridisch gecheckt en getoetst op begrijpelijkheid door een consumentenpanel.

Wat regelen/wie nodig?

Deze vereenvoudigde zinnen zullen in februari 2012 door het College is het Ctgb worden vastgesteld en na communicatie hierover worden ze meegenomen in het omzettingstraject in het traject omzetting Wettelijke Gebruiksvoorschrift/Gebruiksadvies naar een Wettelijk Gebruiksvoorschrift en worden ze voorgeschreven bij nieuwe toelatingen. Notificatie in de EU door EL&I is nodig.

Nationaal of Europees regelen?

Harmonisatie van de inhoud van de restrictiezinnen is niet nodig. Sommige restrictiezinnen zijn Europees vastgelegd, deze zijn over het algemeen gericht op professioneel-gebruik. Lidstaten kunnen hiervan afwijken.

7.6 Maximale verpakkingsgrootte

Wat houdt dit in?

Aanvragers van toelatingen wordt gevraagd om hun voorgestelde maximum verpakkingsgrootte te onderbouwen naar toepassingsdosering en –frequentie, gebruikmakend van reguliere tuingroottes. Maximaal 500 m² wordt het uitgangspunt (default). Uitzonderingen blijven altijd mogelijk. Daarnaast zal de verpakkingsgrootte gestandaardiseerd worden voor het type formuleringen.

Voor- en nadelen

Voordeel is dat zo wordt voorkomen dat middelen voor niet-professioneel gebruik voor langere tijd worden opgeslagen en er restanten overblijven.

Wat loopt al?

Ctgb zal dit aspect via een beleidsregel verder uitwerken

Wat regelen/wie nodig? Niet van toepassing.

Nationaal/internationaal? Nederland sluit met deze maatregel aan bij België en Duitsland. Het Verenigd Koninkrijk gaat overigens uit van 200m². Frankrijk kent geen maximale verpakkingsgrootte.

Harmonisatie: Advies is om naar een zonale standaardwaarde ('default) te streven van 500 m² voor de verpakkingsgrootte. Lidstaten kunnen dan afwijken met een nationaal addendum.

7.7 Veiligheidseisen verpakkingen

Wat houdt dit in?

De verpakkingsvorm moet goed aangepast zijn aan het niet-professioneel gebruik zoals opslag in huis. Momenteel worden op grond van Annex IV van de Preparatenrichtlijn in een aantal gevallen kinderveilige sluitingen en/of voelbare gevaarsaanduidingen voorgeschreven (zie bijlage 2). Vanaf 2015 zullen eisen vanuit de CLP gaan gelden. Nefyto heeft de wens geuit om in aansluiting met België aanvullende eisen, ten opzichte van de huidige situatie, voor te schrijven.

Voor- en nadelen

Voordeel is dat de producten veiliger worden in gebruik. Nadeel van aanvullende eisen is dat dit de markttoegang voor de kleinere bedrijven kan belemmeren.

Nationaal/internationaal:

Harmonisatie is geregeld via Preparatenrichtlijn en straks via de CLP. Tussen lidstaten zijn er verschillen die hun oorsprong vinden in algemene eisen aan verpakking zoals gesteld in de preparaten richtlijn ⁶. België heeft specifieke vereisten aan verpakkingsvormen, zoals onder

---

⁶ artikel 9 lid 1.1 preparatenrichtlijn:

preparaten in de zin van artikel 1, lid 2, alsmede de preparaten die uit hoofde van artikel 1, lid 3, onder bijlage IV vallen, slechts in de handel kunnen worden gebracht indien hun verpakking voldoet aan de volgende eisen:

-z j moet zodanig ontworpen en uitgevoerd zijn dat verlies van de inhoud wordt voorkomen; dit geldt niet indien bijzondere veiligheidsvoorzieningen zijn voorgeschreven;

-het materiaal van verpakking en sluiting mag niet door de inhoud kunnen worden aangetast of daarmee een gevaarlijke verbinding kunnen vormen;

-verpakking en sluiting moeten in alle onderdelen zo stevig en sterk zijn dat zij niet losraken en afdoende tegen elke normale behandeling bestand zijn;

andere veiligheidsluitingen voor vloeistoffen/vaste formuleringen; een hersluitbare verpakking die niet lekt na verschillende malen openen en sluiten; een spuitbus met een veiligheidssluiting en voorschriften voor doseringsunits.

Frankrijk stelt dat de verpakking zodanig moet zijn dat minimale blootstelling voor de toepasser en het milieu kan plaatsvinden. Behalve bij een enkelvoudige dosis, moet de verpakking hersluitbaar op een lekvrije manier/garantie voor de veiligheid van de toepasser.

Nefyto wil een juridische basis voor verpakkingseisen zoals deze in België gelden. Ten opzichte van Nederland zijn dit de aanvullende eisen:

- Alle flacons met een veiligheidsdop ongeacht de inhoud.
- Spuitbussen met een veiligheidsmechanisme zoals on/off stand.
- Bij vaste formuleringen een meermaals hersluitbare verpakking
- Verpakkingen van vloeibare producten (die verdund moeten worden), poeders of granulaten moeten maatbekers, met daaraan gestelde eisen, bevatten.

Standpunt Ctgb:

Het Ctgb vindt het wenselijk om de *verpakkingseisen* voor niet-professioneel gebruik conform de Preparatenrichtlijn en straks conform de CLP-Verordening te blijven hanteren. De industrie is uiteraard vrij om op eigen initiatief aanvullende zaken zelf regelen. Vanuit risicobeoordeling en het juridisch kader zijn extra eisen niet noodzakelijk.

7.8 Ready to Use

Toelichting

Artikel 11, vierde lid van het Bgb: 'Het college stelt bij iedere toelating voor niet-professioneel gebruik voorschriften als bedoeld in artikel 29, eerste lid, onderdelen b en c, van de wet. Deze voorschriften hebben betrekking op gebruiksklare formuleringen en stellen beperkingen aan het formaat van de verpakking'. In de toelichting bij de wijzigingen Bgb staat dat het aan het College is overgelaten om zelf een besluit te nemen of een gebruiksklare formulering noodzakelijk is om gevaarlijke situaties voor niet-professionele gebruikers te voorkomen.

Voor- en nadelen

Voordeel van RTU formuleringen is dat fouten bij het maken van oplossingen worden voorkomen; de gebruiker wordt niet bloot wordt gesteld aan het geconcentreerde middel en er ontstaan geen restanten. Voor de risicobeoordeling voor *milieu* zullen de RTU formuleringen naar verwachting geen verschil maken, er wordt immers uitgegaan van gebruik volgens voorschrift.

Wat regelen/wie nodig:

Ctgb is voornemens hierover een beleidsregel op te stellen hoe zij in de toekomst omgaat met RTU-formuleringen.

Standpunt Ctgb:

RTU niet standaard voorschrijven. Voorgestelde lijn is om een RTU-formulering alleen mogelijk verplicht te stellen als daarmee, na risicobeoordeling, restricties kunnen worden voorkomen.

Nationaal/Internationaal

Via Bgb is dit al min of meer nationaal geregeld. Aangezien het niet dwingend wordt voorgeschreven is harmonisatie niet noodzakelijk. De trend in andere landen is een toename in

---

- recipiënten die voorzien zijn van een sluiting die meermaals kan worden gebruikt, moeten zodanig zijn ontworpen dat de verpakking herhaalde malen opnieuw kan worden gesloten zonder verlies van inhoud.

RTU.

Op grond van voorlopige informatie lijkt alleen België enige vorm van stimuleringsbeleid voor RTU te hanteren.

8. Samenvattend aanbevelingen Ctgb

Aanbevelingen:

Nationaal

1. Uitsluiten gevarenklassen:

- Voorlopig afdoende geregeld, wel wordt aan de beleidsverantwoordelijke departementen gevraagd om in de toekomst aandacht te besteden aan het eventueel consistent maken van deze uitsluitingen van gevarenklassen voor middelen met vergelijkbare eigenschappen, werkzaamheid en risico's zoals huishoudbiociden.
- Over het extra uitsluiten van de gevarenklassen Corrosief en eventueel Explosief adviseert het Ctgb het volgend: Het Ctgb is van mening dat het uitsluiten van extra gevarenklassen via juridische vastlegging (voorlopig) niet wenselijk is. De industrie kan dit op eigen initiatief regelen. Allereerst dient een harmonisatietraject over het uitsluiten van gevarenklassen voor niet-professioneel gebruik plaats te vinden. Uit de analyse blijkt dat er naast Explosief en Corrosief, nog andere verschillen bestaan tussen de lidstaten. Aansluiting bij huishoudbiociden als inzet bij het harmonisatietraject ligt voor de hand.

2. Verdere splitsing toelatingen

- Om het toezicht en de handhaving beter mogelijk te maken, zal het Ctgb de mogelijkheid van de toevoegingcode zoals in België wordt gebruikt, onderzoeken en zo mogelijk implementeren.

3. Risicobeoordeling Mens en Milieu

- Wat betreft risicobeoordeling voor de mens is het EFSA harmonisatietraject richtinggevend voor het College
- In de risicobeoordeling Mens en Milieu zal het College uitgaan van een maximale toepassing op 500 m² en is voornemens om dit in de Evaluation Manual op te nemen.

4. Voorschrijven Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Vanuit de risicobeoordeling is dit inmiddels niet meer mogelijk. Het voorschrijven van persoonlijke beschermingsmiddelen zal in een enkel geval verplicht zijn vanuit stof-intrinsieke eigenschappen (R-zinnen). Dit zal naar verwachting alleen bij Sensibiliserende stoffen aan de orde zijn. Het College ziet voornemens geen reden om hier van af te wijken of voor aanvullende actie.

5. Vereenvoudiging restrictiezinnen

- Restrictiezinnen moeten zoveel mogelijk vermeden worden.
- Het College zal de vereenvoudigde zinnen voor niet-professioneel gebruik gaan voorschrijven, onder andere in het traject omzetting WGGa naar WG en bij nieuwe aanvragen vanaf 1 maart 2012.

6. Maximale verpakkingsgrootte:

- Een standaardwaarde van maximaal 500 m². Afwijkingen hiervan zijn mogelijk. Het College is voornemens om dit uitgangspunt in de Evaluation Manual op te nemen.

7. Veiligheidseisen verpakking:

- Harmonisatie is geregeld via Preparatenrichtlijn.
- Aandacht voor eisen CLP van 2015.
- Het Ctgb vindt het wenselijk om de *verpakkingseisen* voor niet-professioneel gebruik conform de Preparatenrichtlijn en straks conform de CLP-Verordening te blijven hanteren. De industrie is uiteraard vrij om op eigen initiatief aanvullende zaken zelf te regelen. Vanuit risicobeoordeling en het juridisch kader zijn extra eisen niet noodzakelijk

8. Ready to Use formulering:

- Ctgb zal RTU-formuleringen niet standaard voorschrijven. Voorgestelde lijn is om een RTU-formulering alleen mogelijk verplicht te stellen als daarmee, na risicobeoordeling, restricties kunnen worden voorkomen.

Harmonisatie

Gebaseerd op de beschikbare informatie uit de vier lidstaten adviseert het College om de volgende punten ter harmonisatie in Europese gremia naar voren te brengen:

1. Uitsluiten gevarenklassen (EU uitgangspunt)
2. Maximale verpakkingsgrootte (EU/zonaal uitgangspunt)
3. Al of niet rekening houden met het effect van persoonlijke beschermingsmiddelen bij risicobeoordeling (EU/zonaal uitgangspunt)

Bijlage 1: Beschouwing wetgeving rondom uitsluiten gevarenklassen

Richtlijn duurzaam gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen (2009/128/EG):

In artikel 13, lid 2

De lidstaten nemen alle noodzakelijke maatregelen met betrekking tot pesticiden waarvan het niet-professionele gebruik is toegestaan, teneinde te vermijden dat daarmee op een gevaarlijke manier wordt omgegaan. Deze maatregelen kunnen het gebruik van pesticiden met lage toxiciteit, gebruiksklare formuleringen en beperkingen aan het formaat van containers en verpakkingen omvatten.

In artikel 6: Voorschriften betreffende de verkoop van pesticiden

‘De lidstaten dragen er zorg voor dat de distributeurs voldoende personeel in dienst hebben dat over het in artikel 5, lid 2, bedoelde certificaat beschikt. Dat personeel is op het tijdstip van verkoop beschikbaar om klanten voldoende informatie te verschaffen over het gebruik van pesticiden, de risico’s voor de menselijke gezondheid en het milieu alsmede de veiligheidsinstructies voor de omgang met die risico’s met betrekking tot de producten in kwestie. Kleine distributeurs die alleen producten voor niet-professioneel gebruik verkopen, kunnen hiervan worden vrijgesteld als zij geen pesticide formuleringen te koop aanbieden die overeenkomstig Richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 1999 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten als *giftig, zeer giftig, kankerverwekkend, mutageen of vergiftig voor de voortplanting zijn ingedeeld*’.

Artikel 6 gaat niet persé in op het *gebruik* van deze middelen.

Verordening 2011/07

De Verordening 2011/07 noemt in bijlage II, artikel 5 gevarenklassen werkzame stoffen die niet als *laag risico stof* mogen worden aangemerkt die volgens CLP Verordening zijn geclassificeerd als:

- kankerverwekkend
- mutageen
- toxisch voor de voortplanting
- overgevoeligheid veroorzakende chemicaliën (S),
- zeer toxisch of toxisch, (T, T+)
- ontplofbaar (E),
- corrosief (C)

Eveneens worden als werkzame stof met een laag risico niet aangemerkt:

- stoffen die persistent zijn (halfwaardetijd in de bodem van meer dan 60 dagen),
- waarvan de bioconcentratiefactor (BCF) meer dan 100 bedraagt,
- stoffen die beschouwd worden als hormoonontregelend,
- stoffen met neurotoxische of immunotoxische effecten.

Bijlage 2: Verpakkingseisen niet professioneel uit de Preparatenrichtlijn 1999/45/EG

BIJLAGE IV

BIJZONDERE BEPALINGEN VOOR RECIPIËNTEN DIE PREPARATEN BEVATTEN WELKE AAN HET GROTE PUBLIEK TE KOOP AANGEBODEN OF VERKOCHT WORDEN.

DEEL A

Recipiënten die van een kinderveilige sluiting moeten zijn voorzien

1. Recipiënten met aan het grote publiek te koop aangeboden of verkochte preparaten die als zeer vergiftig, vergiftig of bijtend zijn gekenmerkt overeenkomstig de voorschriften van artikel 10 van deze richtlijn en onder de in artikel 6 van deze richtlijn genoemde voorwaarden, moeten, ongeacht de capaciteit ervan, van een kinderveilige sluiting zijn voorzien.
2. Recipiënten, ongeacht de capaciteit ervan, met preparaten die bij inademing gevaarlijk zijn (Xn, R65) en die zijn ingedeeld en gekenmerkt volgens punt 3.2.3 van bijlage VI bij Richtlijn 67/548/EEG, met uitzondering van preparaten die in de handel worden gebracht in de vorm van aërosolen of in een recipiënt dat voorzien is van een gesloten verstuivingsstelsel.

Recipiënten met aan het grote publiek te koop aangeboden of verkochte preparaten waarin ten minste één van de onderstaande stoffen aanwezig is in een concentratie die gelijk is aan of hoger is dan de voor de individuele stof vastgestelde concentratiegrens,

CAS-nummer	Naam	Einecs-nummer	Concentratiegrens
67-56-1	Methanol	2006596	meer dan 3%
75-09-2	Dichloormethaan	2008389	meer dan 1%

moeten, ongeacht de capaciteit ervan, van een kinderveilige sluiting zijn voorzien.

DEEL B

Recipiënten die van een bij aanraking waarneembare gevaaraanduiding moeten zijn voorzien

Recipiënten met aan het grote publiek te koop aangeboden of verkochte preparaten die als zeer vergiftig, vergiftig, bijtend, schadelijk, zeer licht ontvlambaar of licht ontvlambaar zijn gekenmerkt overeenkomstig de voorschriften van artikel 10 van deze richtlijn en onder de in de artikelen 5 en 6 van deze richtlijn genoemde voorwaarden, moeten, ongeacht de capaciteit ervan, van een bij aanraking waarneembare gevaaraanduiding zijn voorzien.

Deze bepaling is niet van toepassing op aërosolen die alleen maar als zeer licht ontvlambaar of licht ontvlambaar zijn ingedeeld en gekenmerkt.

Bijlage 3: Voorbeeld restrictiezin

Uit bijlage II en III van de Verordening 547/2011 dd 08/06/2011 betreffende etiketteringsvoorschriften voor gewasbeschermingsmiddelen

Restrictiezin milieu: SPe 1

Om het grondwater/de bodemorganismen te beschermen mag u dit product of andere producten die (*geef naar gelang van het geval de naam van de werkzame stof of van de categorie werkzame stoffen aan*) bevatten, niet langer dan gedurende (*geef de tijdsduur aan*) gebruiken/ten hoogste (*geef de frequentie*) gebruiken.

Deze zin moet worden gebruikt voor gewasbeschermingsmiddelen waarvoor uit een volgens de uniforme beginselen gemaakte evaluatie blijkt dat voor één of meer van de op het etiket vermelde toepassingen risicobeperkende maatregelen nodig zijn om stapeling in de bodem, effecten op regenwormen of andere bodemorganismen of op de bodemmicroflora en/of verontreiniging van het grondwater te voorkomen.

Bijlage 4. Toelichting keuze onderwerpen in Ctgb advies

In haar advies 'Risico's niet-professioneel gebruik (TRCPD/2011/1676) van 5 september 2011, geeft de nVWA de volgende adviezen:

- Stimuleren van RTU formuleringen: beginnen met glyfosaat. Vervolgens middelen waarvoor restricties bestaan.
- Herijking toelatingscriteria, bijvoorbeeld niet toelaten van middelen waarvoor uitgebreide persoonlijke beschermingsmiddelen worden voorgeschreven.
- Vereenvoudig restrictiezinnen. Zijn ze eenduidig, relevant en begrijpelijk voor de doelgroep.
- Verhoog bewustwording bij consument (advies naar aanleiding van de tijdelijke schorsing middelen op basis van imidacloprid voor niet-professioneel)

Daarnaast heeft Nefyto een aantal maatregelen voorgesteld tijdens overleggen en in haar visie 'Niet-professionele gewasbeschermingsmiddelen':

- Maximale verpakkingsgrootte: beperking tot de behandeling van 500 m2 tuinoppervlakte. In overeenstemming met België en Duitsland.
- Aanpassen risicobeoordeling op voor niet-professioneel gebruik, met name wat betreft oppervlakte en kortdurende blootstelling
- Vorm: de verpakking moet geschikt zijn voor veilig particulier gebruik.
- Verbetering leesbaarheid etiketten.
- Voorlichtingscampagne samen met de retail (tuinwinkelbranche) gericht op het bewust maken van duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vanaf 2013.
- Beschermende middelen: alleen spatbril en handschoenen zijn realistisch om voor te schrijven.
- Extra uitsluiten van Bijtend/Etsende middelen (C).
- Verzoek aan het Ctgb: splitsing toelatingen voor professioneel en niet-professioneel nog beter doorvoeren.
- Stimulering RTU. Verbod op niet-RTU wordt als te vergaand gezien en daarvoor is ook geen wetenschappelijke of juridische basis.

Daarnaast lopen er bij het Ctgb nog andere trajecten die relevant zijn voor dit dossier, zoals het WG-traject en de verdere aanpassing Evaluation Manual.

Vanuit de toelating gezien zijn de volgende (beleids)maatregelen relevant:

- Uitsluiten bepaalde gevarenklassen op grond van intrinsieke stoffeigenschappen. Bijvoorbeeld Etsend/Bijtend.
- Verder doorvoeren splitsing toelatingen voor professioneel en niet-professioneel
- Specifieke risicobeoordeling
- Mogelijkheid voorschrijven persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Vereenvoudigen restrictiezinnen
- Maximale verpakkingsgrootte gebaseerd op 500 m2 en hierop aansluitend de risicobeoordeling aanpassen.
- (Veiligheid)eisen verpakkingseisen
- RTU al of niet verplicht in sommige gevallen

Bijlage 5. Overzicht toelating gevarenklassen van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik in enkele EU-lidstaten

Voor de indeling is de classificatie uit de richtlijn 1999/45/EG tenzij anders vermeld.

Categorie	R-zin	NL	BE*(na augustus 2012)	DE**	VK***	FR****
Vergiftig (T: toxisch)	R23,R24, R25	Niet	niet	Eventueel op basis van formulering etc.		Niet (middel)
Zeer vergiftig (T+: zeer toxisch)	R26; R27; R28	Niet	niet	niet		Niet (middel)
Kankerverwekkend categorie 1	R45:Kan kanker veroorzaken	Niet	Niet	niet	Niet	Niet (AS en middel)
Kankerverwekkend Categorie 2	R45:Kan kanker veroorzaken	Niet	Niet	niet	Niet	Niet (AS en middel)
Kankerverwekkend categorie 3	R 40: Carcinogene effecten zijn niet uitgesloten	Niet	Wel	Momenteel ter discussie		Niet (middel)
Mutageen categorie 1	R46	Niet	niet	Niet	Niet	Niet (AS en middel)
Mutageen categorie 2	R46	Niet	Niet	Niet	Niet	Niet (AS en middel)
Mutageen categorie 3	R68	Niet	Wel	Momenteel ter discussie		Niet (middel)
Explosief	R2 R3	Wel	Niet	Nog geen informatie beschikbaar		conditioneel
Vergiftig voor de voortplanting categorie 1	R60 R61	Niet	Niet	Niet	Niet	Niet (AS en middel)
Vergiftig voor de	R60 R61	Niet	Niet	Niet	Niet	Niet (AS en middel)

Categorie	R-zin	NL	BE*(na augustus 2012)	DE**	VK***	FR****
voortplanting categorie 2						
Vergiftig voor de voortplanting categorie 3	R62 R63	Niet	Wel	Momenteel ter discussie		Niet (middel)
Schadelijk Xn		Wel	Wel	Eventueel op basis van formulering etc.		Conditioneel
Bijtend/corrosief	R34 R35	Wel	Niet	niet		Conditioneel
Irriterend	R36 R37 R38	Wel	Wel	Eventueel op basis van formulering etc.		Conditioneel
Sensibiliserend	R42 R43	Wel	Wel		Niet voor formulering	Conditioneel
Zeer licht Ontvlambaar	X12	Wel	Niet (m.u.v. van aerosol)	In principe wel, maar er zijn geen voorbeelden.	Wel	Conditioneel
Gevaarlijk voor het Milieu (N)	R50-R53	Wel	Wel	Eventueel op basis van formulering etc.		Conditioneel
Gevaarlijk voor het Milieu (Ozon)	R59	Wel	Wel	Niet bekend		Conditioneel
Persistent, bioaccumulatief en toxisch volgens bijlage XIII EG/2006/1907		Wel	Niet bekend			Niet (AS)
Zeer persistent, Zeer bioaccumulatief volgens bijlage XIII EG/2006/1907		Wel	Niet bekend			Niet (AS)

* Aanvulling bij België: Basis voor uitsluiting van gevarenklassen is gebaseerd op de richtlijnen 91/414/EEC en 99/45/EC and discussies met Phytofar (Belgische Vereniging van de Industrie van Gewasbeschermingsmiddelen) en op basis van expert-judgement.

** Aanvulling bij Duitsland: Indeling gebaseerd op de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn. Gewasbeschermingsmiddelen die geclassificeerd zijn als toxisch (m.u.v. carcinogene, reprotoxische of mutagene stoffen), schadelijk of irriterend of producten die een potentieel risico voor het milieu of grondwater kunnen hebben, kunnen geschikt zijn voor niet-professioneel gebruik als door het type formulering, doseringsmethode, verpakking en soort toepassing van het middel de gevaren voor mens, dier en milieu en grondwater uitgesloten kunnen worden.

*** Aanvulling bij Verenigd Koninkrijk: Alle classificaties van formuleringen kunnen worden toegelaten voor niet-professioneel gebruik, met uitzondering van de classificatie sensibiliserend.

**** Aanvulling bij Frankrijk: Onderscheid tussen uitsluiting op grond van actieve stof en op grond van risico beoordeling van middelen.

Bijlage 6. Vereenvoudigde restrictiezinnen niet-professioneel.

Huidige voorgeschreven maatregel	Door het College vastgestelde vervangende restrictiezinnen	Overwegingen
Dit middel mag uitsluitend worden gebruikt in de privésfeer, en mag niet worden gebruikt op voor het publiek toegankelijke plaatsen, op de werkplek of op terrein dat bestemd is voor bedrijfsuitoefening	Uitsluitend bestemd voor particulier gebruik in huis en/of (volks)tuin en/of kas.	Ctgb heeft de juridische reden voor de toevoegingen “en mag niet worden gebruikt op voor het publiek toegankelijke plaatsen, op de werkplek of op terrein dat bestemd is voor bedrijfsuitoefening” onderzocht en een korter en leesbaarder tekst opgesteld.
Om in het water levende organismen te beschermen is de toepassing in percelen (gazons) die grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien niet gegoten wordt op de strook van 1 meter breed grenzend aan het oppervlaktewater (sloot / vijver / etc)	Niet toepassen binnen 1 meter afstand van water (sloot, vijver etc).	Motivatie hierbij is dat deze maatregel wordt voorgeschreven om organismen te beschermen; dit staat ook op de in het Etiket opgenomen S-zin.
Om bodemorganismen te beschermen mag u dit product of andere producten die thiacloprid bevatten, ten hoogste tweemaal per jaar gebruiken.	Om bodemleven te beschermen mag u dit product ten hoogste tweemaal per jaar gebruiken.	Motivatie “om bodemleven te beschermen” blijft opgenomen.
Om het grondwater te beschermen is de toepassing van dit middel in Grondwaterbeschermingsgebieden niet toegestaan	Niet toepassen in grondwaterbeschermingsgebieden. U kunt in uw gemeente informeren of u in een dergelijk gebied woont.	Concreter taalgebruik. Niet alle burgers weten of zij in een grondwaterbeschermingsgebied wonen.
Gevaarlijk voor niet-doelwit planten. Om terrestrische niet-doelwit planten te beschermen dient voorkomen te worden dat omringende planten door de	Bespuit alleen de te behandelen planten. Gebruik waar nodig een spuitkap.	Motivatie waarom een spuitkap te gebruiken is weggelaten omdat dit te wetenschappelijk taalgebruik is. Er zal

Huidige voorgeschreven maatregel	Door het College vastgestelde vervangende restrictiezinnen	Overwegingen
spruitvloei stof geraakt worden. Gebruik indien noodzakelijk een spuitkap.		mogelijk een pictogram worden toegevoegd om de spuitkap te verduidelijken.
Om het grondwater te beschermen is de toepassing uitsluitend toegestaan tussen 1 maart en 31 augustus.	Niet toepassen tussen 1 september en 1 maart.	Zin is concreter.
Dit middel is gevaarlijk voor niet-doelwit arthropoden. Vermijd onnodige blootstelling	Voorkom dat nuttige insecten (bv. vlinders, bijen of lieveheersbeestjes) geraakt worden door de spuitvloei stof.	Wetenschappelijk taalgebruik wordt zo vermeden.
kersen en pruimen in de vollegrond met dien verstande dat toepassing uitsluitend is toegestaan indien het perceel niet grenst aan een watergang	Alleen toepassen op kersen- en pruimenbomen die op meer dan 5 meter van open water (sloot, vijver etc.) staan.	Gewenst is het noemen van een standaard afstand. Ctgb: Na overleg met interne expert is een afstandseis van 5 meter gekozen.
Gevaarlijk voor bijen en hommels. Niet gebruiken op of in de buurt van bloeiende planten en bloeiende onkruiden. Herkomst 12115 N Voorstel mogelijk conform zin 11 aanpakken.	Gevaarlijk voor bijen en hommels. Niet gebruiken op of in de buurt van bloeiende planten en bloeiende onkruiden	Hiermee wordt aangesloten bij de restrictiezin voor niet-professioneel na herbeoordeling neonicotinoïden.
Niet toepassen over oppervlaktewater en afvoerkolken.	Niet toepassen over open water (sloot, vijver etc.) en/of afvoerputten	Eenvoudiger geformuleerd in termen die beter bekend zijn bij burgers. Daarbij geldt dat wanneer alleen <u>open verhardingen mogen</u> bij een glyfosaatmiddel de zin als volgt wordt: <u>Niet toepassen over open water (sloot, vijver, etc.)</u> . Als <u>halfopen verhardingen (en eventueel gesloten verhardingen)</u> ook mogen dan wordt de zin: " <u>Niet toepassen over open water (sloot, vijver etc.) en afvoerputten</u>

In dit traject was speciale aandacht voor de glyfosaathoudende middelen. Bij glyfosaat voor niet-professioneel gebruik was sprake van veel diversiteit binnen de restrictiezinnen. In onderstaande tabel staan zinnen voor twee toelatingen voor niet-professioneel te weten open en halfopen

verhardingen. Voor gesloten verhardingen zijn überhaupt geen toelatingen voor niet-professioneel gebruik. Voor het opstellen van deze zinnen is gekeken naar restrictiezinnen voor niet-professioneel gebruik in België en de definities van verhardingen uit de DTG lijst.

opmerking/toelichting	Restrictiezin
Bij aanvragen <u>van glyfosaat voor particulier/niet-professioneel gebruik</u> niet bestemd voor hardingen.	Dit middel mag niet worden toegepast op open (grind, schelpen, grasbetontegels etc.) halfopen (tegels, straatstenen etc.) en gesloten verhardingen (asfalt, beton etc.).
Bij aanvragen <u>van glyfosaat voor particulier/niet-professioneel gebruik</u> waarbij wél open verhardingen zijn aangevraagd.	Dit middel mag niet worden toegepast op halfopen (tegels, straatstenen etc.) en gesloten verhardingen (asfalt, beton etc.).

Definities DTG lijst verhardingen:

Gesloten verharding

Verharding zonder voegen (bijv. asfalt of beton)

Half open verharding
straatstenen of ZOAB).

Elementverhardingen met voegen (bijv trottoirtegels,

Open verharding
grasbetontegels)

Gestort of waterdoorlatend materiaal (bijv grint, schelpen of